

Т.В.Пастушенко (Київ)

**МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ З УСНОЇ ІСТОРІЇ
«МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ: УСНА ІСТОРІЯ, ПАМ'ЯТЬ ТА СМИСЛ»**

Міжнародна асоціація усної історії (МАУІ; англ. International Oral History Association, IOHA; існує з 1996 р.) щодва роки організовує наукові форуми за участю представників багатьох дисциплін та сфер соціогуманітарного знання, які у своїй практиці використовують метод усної історії. Цьогоріч 7–11 липня у Празі (Чехія) відбулася вже шістнадцята конференція під назвою «Між минулим і майбутнім: усна історія, пам'ять та смисл», організована Чеською асоціацією усної історії під патронатом Фонду Вацлава Гавела. Основні заходи пройшли на базі Вищої школи економіки, а урочисте відкриття було організоване в історичній будівлі одного з найстаріших університетів Європи – Карлового.

У роботі конференції взяли участь понад 500 науковців із 59 країн п'яти континентів, які презентували свої доповіді у рамках роботи 14 тематичних панелей: 1) Пам'ять про злочин, війну і тоталітаризм. Переслідування, громадянські права, травма і забуття; 2) Пам'ять і політика: досвід політичної діяльності; 3) Острови свободи: роль субкультур, фольклору та усної традиції у суспільстві. Альтернативна культура, музика, танець та ідентичність; 4) Родина пам'ять: материнство, батьківство та обмін між поколіннями; 5) Міграція: вигнання, міграційні рухи, діаспора та пошуки ідентичності; 6) Світ праці: пам'ять і досвід, гендер та праця; 7) Гендерна пам'ять та формування статевої ідентичності. Усні історії геїв та лесбійок; 8) Здоров'я й охорона здоров'я: оздоровчі центри, люди похилого віку та інваліди, медичні працівники; 9) Екологія та природні катастрофи: охорона навколишнього середовища. Природна спадщина та культурні зміни; 10) Поділ і передача вірування: релігія та усні традиції; 11) Організація усної історії: інститути, архіви, музеї та ініціативні групи; 12) Методологічні, архівні й технологічні аспекти. Теорія і метод усної історії: правові та етичні питання; 13) Викладання усної історії: досвід інституційної та неформальної освіти; 14) Усна історія й засоби масової інформації.

На цій конференції Українська асоціація усної історії була представлена чотирма учасницями – дослідницями із Харкова, Києва та Львова, які взяли участь у роботі секцій «Жіноча пам'ять про соціалізм: 15 років міжнародної співпраці, національних досліджень та громадської роботи» (із доповіддю «Україна ХХ століття в пам'яті жінок» виступила канд. іст. наук, ст. наук. співроб. Інституту народознавства НАН України *Оксана Кісь*), «Розвиток усної історії у Центральній-Східній та Східній Європі» (із доповіддю «Пострадянський розвиток усної історії: український кейс» виступила канд. іст. наук, доцент кафедри українознавства Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна *Гелінада Грінченко*), а також секції «Народжені в СРСР: респонденти та дослідники в пострадянській Україні» (свої доповіді «Історія вулиці: усна історія вулиці О.Богомольця у Львові», «Заборонена домівка: реадaptaція київських оstarбайтерів у повоенній Україні» та «Практика усної історії в Україні: виклики та перспективи» оголосили канд. іст. наук, асистент кафедри новітньої історії України історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка *Галина Боднар*, канд. іст. наук, наук. співроб. Інституту історії України НАН України *Тетяна Пастушенко*, канд. іст. наук, доцент кафедри українознавства Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна *Гелінада Грінченко* відповідно).

Крім презентації доповідей у рамках роботи тематичних секцій формат конференції передбачав також участь у засіданнях груп за інтересами, тематика яких була сфокусована на головних проблемних пріоритетах конференції, як-от пам'ять про злочин, війну і тоталітаризм; міграції; пам'ять та політика; світ праці; теорія й метод усної історії; навчання усної історії; організація усної історії; проблеми і перспективи національних асоціацій усної історії тощо. У засіданні групи «національних асоціацій», яке проводив директор архіву усної історії Британської бібліотеки *Роб Перкс* та на якому своїми думками й досвідом зібралися поділитися понад 30 керівників асоціацій і центрів усної історії, узяла участь і голова Української асоціації усної історії Г.Грінченко. На цьому засіданні було обговорено багато питань як організаційно-технічного, так і загальноакадемічного характеру, серед яких найбільш жваву дискусію викликали проблеми продовжуваної протидії усній історії та скептицизму щодо неї з боку «традиційної» академічної спільноти, питання вибору магістральних напрямів діяльності усноісторичних інституцій та організацій (наприклад: надавати пріоритети безпосереднім польовим дослідженням чи концентрувати свою діяльність на проведенні конференцій, шкіл, майстерень і т.д.), проблеми фандрайзінгу, «стратегічного партнерства» та презентаційної активності національних асоціацій усної історії у сфері медіа-комунікацій та ЗМІ.

На завершення конференції відбулося розширене засідання членів Міжнародної асоціації усної історії, де було заслухано звіти її президента й секретаря, пройшли перевибори ради та президента, було визначено місце проведення наступної конференції. Упродовж наступних двох років МАУІ очолюватиме Мірослав Ванек – голова Чеської асоціації усної історії. Наступна, сімнадцята, конференція відбудеться влітку 2012 р. у Буенос-Айресі (Аргентина).